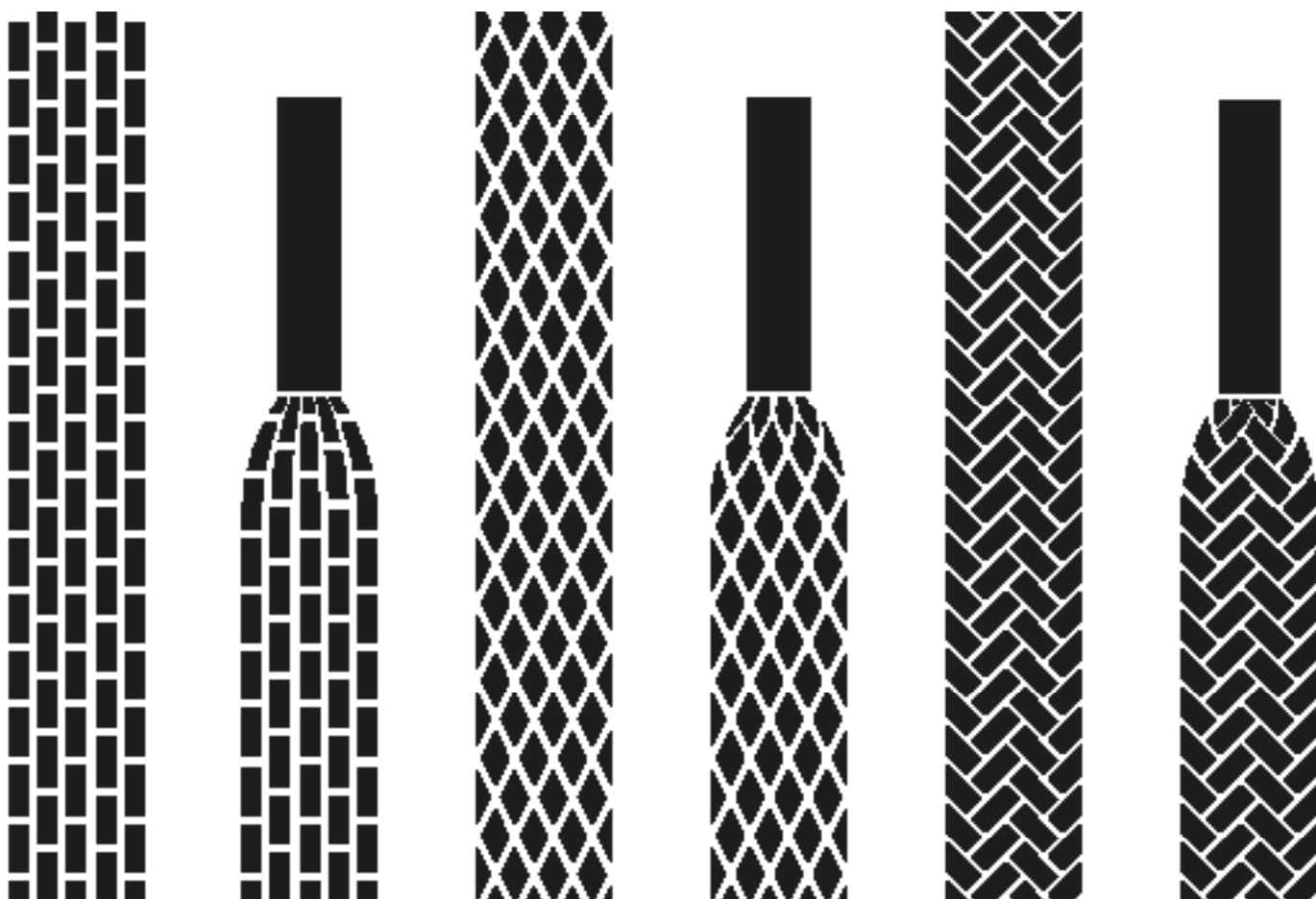

Serie Samen voor veiligheid, deel 2

Schoenveters & toilettrollen

Safety en security staan traditioneel ver van elkaar af, maar de domeinen raken elkaar ook op belangrijke punten. Een dialoog tussen de veiligheidsdomeinen levert opmerkelijke uitspraken op. Over schoenveters en toilettrollen, om maar iets te noemen.

tekst Coen van Gulijk

We starten de discussie traditioneel met de begrippen safety en security. Voor Van Roden is de vraag wat te verstaan onder safety een wederkerend ritueel binnen de NVVK: “Het gaat bij ons vooral om het voorkomen van ongewenste gebeurtenissen en het bewaken van de gezondheid van mensen. Het gaat over instrumenten, methodieken, arbo en gelukkig gaat het ook over mensen die nodig zijn om veiligheid te borgen.” Het samenspel van die elementen is de kapstok voor safety. De Vries reageert hier direct op: “Ongewenste gebeurtenissen, wij zouden het precies zo zeggen bij ASIS. Maar bij ons staat beschermen tegen kwade opzet centraal”, zegt hij, “en kwade opzet is een heel specifiek concept.” Het uitschakelen van een veiligheidsmaatregel door een medewerker is geen kwade opzet, stelen of een terroristische aanslag plegen zijn dat wel. Het verschil tussen opzet en kwade opzet lijkt subtiel maar is fundamenteel omdat de oorzaak vaak niets te maken heeft met het primaire proces van de organisatie. “Daarom zoeken wij vaker naar externe risico’s maar kijken we tegelijkertijd ook naar personen met kwade bedoelingen binnen de organisatie”, licht hij toe. De consequenties voor het bedrijf zijn vaak gelijk. De Vries: “Het maakt voor een ondernemer niet uit of je door de kat of door de hond gebeten wordt; die wil het probleem gewoon opgelost zien.” Toch is bij veiligheid de zorgplicht voor werknemers veel meer een centraal thema.

PRISM en Damschreeuwer

Tijdens de discussie wordt duidelijk dat de onderwerpen die safety en security professionals bespreken, sterk verschillen. Twee voorbeelden: PRISM en de Damschreeuwer. Bij security is PRISM, het spionageprogramma van de Amerikaanse NSA, een belangrijk onderwerp van discussie. Omdat IT-security een belangrijk thema is voor security managers. Volgens De Vries heeft de sterke impact van het PRISM-schandaal ervoor gezorgd dat de samenwerking met safety professionals naar achteren is geschoven. PRISM is daarentegen in de safety-gemeenschap nauwelijks onderwerp van gesprek. Van Roden: “Het is iets dat de grote boze buitenwereld doet. Heel vervelend: ‘Big Brother is watching you’. Maar we adresseren het niet als veiligheidsonderwerp.” In de safety-omgeving spreekt men juist weer wel over de

Damschreeuwer. Hier ontwikkelde een kwestie met een security-oorzaak zich tot een safety-probleem: hoe gaan we om met paniek en heeft de organisatie dit planmatig beoordeeld? En: hoe past dit in het planmatige veiligheidsplan en is het opgenomen in de risicoanalyses? Het is een dik maatschappelijk issue waar in het NVVK-domein Sociale Veiligheid veel over gesproken wordt. De Damschreeuwer-kwestie is echter in het geheel geen onderwerp van gesprek in het security-domein, ook niet de safety-discussie die daarop volgt. Toch zouden safety- en security-specialisten elkaar hier kunnen vinden, vinden De Vries en Van Roden. De Vries ziet in de discussie over de Damschreeuwer vooral meerwaarde bij de gesprekken over risicoanalyses: “Bij security starten we tegenwoordig vaker met een risicoanalyse en daarmee bewegen we steeds meer richting preventie.” Van Roden ziet vooral meerwaarde in de beheersing van de crisis terwijl die zich ontvouwt: “Crisis handling is veel sterker ingebed in het security-domein dan in het traditionele veiligheids- en arbodomein.” Jammer genoeg heeft dat tot op heden nog niet echt tot discussie tussen de werkgebieden geleid.

Ondergrens

Er is ook een wezenlijk verschil als het gaat om de ondergrens van safety en security. “Voor safety is de ondergrens een lastige”, zegt Van Roden. Die discussie wordt vooral duidelijk als het gaat om loszittende schoenveters. Van Roden: “Daar spreek ik mensen op aan”. Het gaat daarbij om de persoon zelf die zich

Nico van Roden: ‘Het gaat om het principe van stelen, niet zozeer om wát je steelt’

zelf schade kan doen, maar de persoon kan ook in een processtap vallen waardoor het een safety issue wordt. Schoenveters maken echter zelden onderdeel uit van een risico-analyse bij safety en in dat opzicht is er sprake van een ondergrens. Het is dan aan een gedreven arboprofessional of aan de veiligheids-cultuur van de onderneming om aandacht aan schoenveters te besteden. Bij security ligt dat anders. “Als je bij een beveiligingsbedrijf werkt en je steelt toltrollen, word je ontslagen,” zegt hij. Dat je steelt, zegt iets over je integriteit. Dat betekent dat men bij security de

Samen voor veiligheid

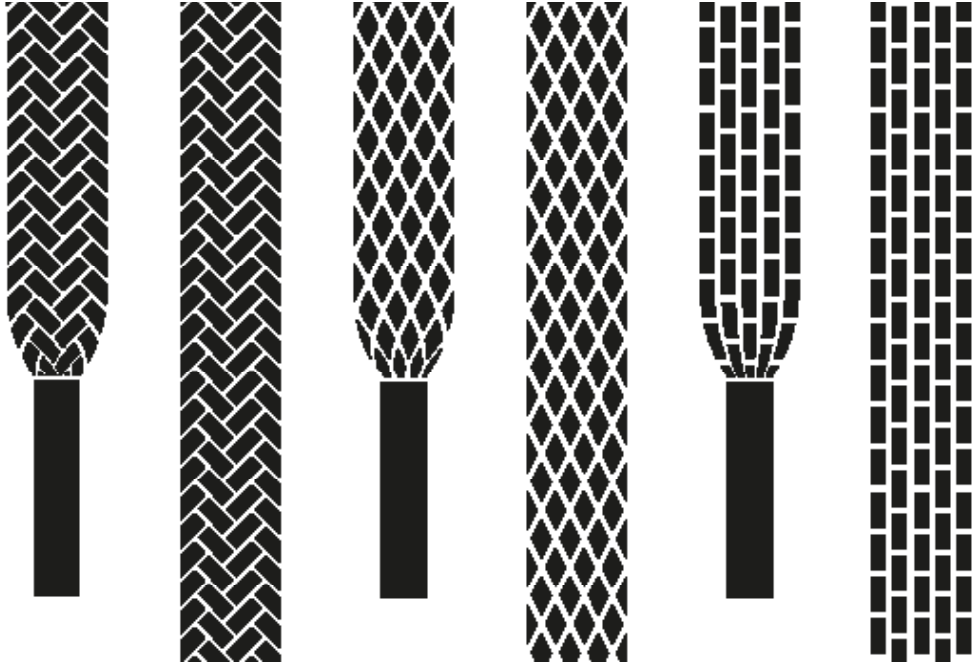
Dit is het centrale motto van deze serie. Die beoogt de twee veiligheidsdomeinen safety en security door discussie dichter bij elkaar te brengen. Bekende en minder bekende vertegenwoordigers uit beide domeinen presenteren de komende tijd hun ideeën aan de hand van stellingen en vragen. Dit keer staan er twee voorzitters van beroepsverenigingen centraal: Nico van Roden en Erik de Vries. Van Roden is voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Veiligheidskundigen (NVVK), een beroepsvereniging voor arbodeskundigen en veiligheidskundigen. De Vries is voorzitter van het Benelux chapter van ASIS International, een beroepsvereniging voor security professionals.

kleinste incidenten ziet als signalen van ontworpen van dagelijkse werkzaamheden. Het gaat dan om het principe van het stelen, niet over de toiletrollen zelf. Dat maakt dat er eigenlijk geen sprake is van een echte ondergrens voor security-incidenten.

Normenkaders

Belangrijke verschillen tussen safety en security zijn vooral duidelijk herkenbaar in de normenkaders voor de vakgebieden. "Security is lang een kosten-baten-probleem geweest", zegt De Vries, "dus restrisico's zijn een keuze van het bedrijf." Als bedrijf ben je niet verplicht om wat aan security te doen, uitzonderingen daargelaten. "Als een bedrijf een derving van 1 procent acceptabel vindt dan is dat een interne aangelegenheid, maar een sterftcijfer van 1 procent in een bedrijf is bij wet onacceptabel", zegt hij. Safety heeft een wet in de hand en dat geeft een heel sterk normenkader. Van Roden onderstreept dit: "Bij arbo of veiligheid pakken ze een wet of norm erbij en die normenkaders beginnen allemaal met een risico-analyse." Verder zijn er duidelijke omschrijvingen van de arbodeskundige, veiligheidskundige en preventiemedewerker. Voor security-medewerkers is lang niet altijd een duidelijk wettelijk kader en dat maakt hun positie ingewikkelder. Om die reden heeft ASIS eigen 'Standards & Guidelines' en een certificatiesysteem ontwikkeld waarlangs security-medewerkers zich kunnen meten. De Certified Protection Professional of CPP is zo'n kwalificatie. Omdat ASIS een wereldwijde or-

ganisatie is, heeft die kwalificatie meerwaarde in het domein. Onderhoud van de kwalificatie met re-certificering is verplicht en waarborgt het niveau. Maar dat normenkader is toch minder sterk dan verankering in de wet. Het is een ambitie van ASIS om het safety-voordeel te volgen en dergelijke kwalificaties te verankeren in regelgeving. Daarvoor is volgens De Vries nog een lange weg te gaan. In de praktijk leert men natuurlijk wel van safety: soms helpt safety bij de ontwikkeling van een normenkader voor nieuwe security-onderwerpen. Maar safety-mensen werken hier slechts beperkt aan mee, want security wordt nog vaak gekenschetst door uniformen met emblemen. Dat levert een negatief beeld op in het safety-domein.

Toenadering

Zowel Van Roden als De Vries zien dat er op dit moment beperkt sprake is van

actieve toenadering vanuit NVVK en/of ASIS. Over die toenadering is wel een aantal keer gesproken maar zij heeft uiteindelijk nooit tot een duurzaam resultaat geleid. "Binnen security is nu een sterkere focus op de toenadering tussen IT-security en security management omdat dat in de nabije toekomst tot het takenpakket van het security management gaat horen", zegt De Vries. Van Roden wijst op een ander probleem: het sterke wettelijke kader dat een veiligheidsmedewerker heeft, draagt bij aan het onbegrip voor security-medewerkers die deze wettelijke basis missen.

Van Roden en De Vries zien ondanks dat mogelijkheden voor toenadering. Ten eerste op het gebied van de sociale veiligheid. "Sociale veiligheid is één van de vijf domeinen van het NVVK", legt hij uit, "het richt zich op een sociale omgeving waar security onlosmakelijk mee verbonden is." Die link bestaat dan met name op het gebied van openbaar vervoer en publieke ruimte, waar de samenhang met organisatiegerelateerde wetgeving wat minder sterk is en security automatisch ook een thema is. Ook transportveiligheid en vitale infrastructuur vertegenwoordigt een gebied waar safety en security met elkaar over in discussie kunnen gaan. De meeste meerwaarde voor toenadering zit echter niet in discussie, maar in de nieuwe generatie veiligheidsmedewerkers. Hiermee doelen zowel Van Roden als De Vries op de instroom van jonge studenten veiligheid. De Vries: "Voor jong bloed is het gemakkelijker in te zien dat safety en security aan het einde van de rit hetzelfde beogen: risico's beheersen." «

Coen van Gulijk is universitair docent Safety Science Group, TU Delft.

Erik de Vries:
'IT-security is een belangrijk onderwerp van discussie en PRISM daarmee ook'